

Posvetovanje se je zaključilo z zadnjim referentom Robertom Nowakom, svetovalcem poljskega ministrskega predsednika iz Varšave, ki je predstavil prispevek: »Poljska in BND v hladni vojni«. Referat je pisan na podlagi gradiva poljskega »Inštituta za spomin«, ki je zasnovan po vzgledu Gauckovega inštituta, a tudi ta hrani v glavnem gradivo II. oddelka poljske obveščevalne službe – torej tistega, ki se je ukvarjal z notranjimi nasprotniki. Tudi na Poljskem so opazili rekrutiranje organizacije Gehlen do leta 1956. Na ideološki pritisk s strani radia »Deutsche Welle« so odgovarjali z uvedbo raznih radio-oddajnih postaj, ki pa ni bilo uspešno v odvrnitvi Poljakov od prozahodnih vzorcev, s katerimi jih je vzpodbujala BND. Po razpravi je bilo nekaj vprašanj o vlogi generala Jaruzellskega leta 1981 oz. o tem, kako ga ocenjujejo Poljaki sami. Ugotovljeno pa je bilo, da mnogo knjig obravnava obdobje od leta 1945 do 1953, medtem ko naprej ne sežejo, tudi zaradi pomanjkanja virov na drugi (ruski) strani.

Konferenca je bila zaključena s sklepom, da bo naslednje leto ponovno organizirana v Nemčiji, tema pa bo predvidoma posvečena ekonomski špijonaži.

Ljuba Dornik Šubelj

36. mednarodni kulturnozgodovinski simpozij Mogersdorf-Modinci

Mogersdorf, 4. – 7. julija 2006

Kot je razvidno iz poročila o 35. simpoziju Mogersdorf-Modinci (gl. Mojca Peternel v ZČ, št. 1, 2006, str. 225–226) slovenska stran prvič od prirejanja tega simpozija ni sodelovala ne z referatom in ne z delegacijo, udeležila sta se je le dva predstavnika na posebno povabilo štajerskih gostiteljev. Leta 2006 je bil položaj bolj razveseljiv, saj sta spet nastopila dva referenta, ki sta si prevajanje sicer morala plačati sama, slovenska stran pa je bila zastopana tudi z desetčlansko delegacijo, sicer najmanjšo doslej, pa vendarle. Vendar se to ni zgodilo zato, ker bi se mariborska univerza spet odločila sodelovati pri tem simpoziju, ki nepretrgoma traja že od leta 1969 in je bila kot skupnost mariborskih visokošolskih zavodov tudi ustanovna članica, pač pa se je to zgodilo s poplačilom dolga hrvaške delegacije iz leta 2003. Mariborski univerzi se ta simpozij zdi previsok finančni vložek. Najti bo treba nekoga drugega, ki bi bil pripravljen ta projekt peljati tudi dolgoročno, ali pa ga res opustiti. Za leto 2006 se je angažiral Inštitut za novejšo zgodovino, ki je s pomočjo Ministrstva za kulturo tudi izdal gradivo simpozija s Ptuja iz leta 1998 in s tem je slovenska stran odpravila zamudo, ki je mariborska univerza ni mogla ali pa ni hotela odpraviti dolgih sedem let. Izstop mariborske univerze iz tega mednarodnega sodelovanja, ki je bilo vrsto let eno najbolj paradnih oblik sodelovanja Maribora na znanstvenem področju, ni povzročil nikakršnega odmeva v medijih, ne v mestu, ne na univerzi in tudi v stroki ne. Ostale države udeležence se sicer trudijo, da bi Slovenija ostala zraven, vendar se mi zdi, da stvari še niso dokončno rešene. Glede na koncept simpozija bi bilo sicer najbolj naravno, da je pomoč ljubljanskega inštituta nadvse dobrodošla in hvalevredna.

Omenim naj, da so v zadnjem letu izšli kar štirje modinški zborniki, in sicer poleg že omenjenega slovenskega še: Kószek 1996, Koprivnica 2002, in Nagyatád 2004 (še z letnico izdaje 2005). Zdaj čakajo na izid še simpoziji: Gradec 1987 in 1999, Radgona (Radkersburg) 2005 in pa seveda letošnji Mogersdorf 2006. Kószek 2001 pa je pred izidom, saj so bile korekture že razposlane.

Letos je bil simpozij v kraju, kjer je bila v njegovi bližini leta 1664 znana bitka s Turki in je iz tega kraja tudi izšla ideja o tem simpoziju. Vas Mogersdorf je bila letos že desetič gostiteljica in čeprav vas nima kakšne posebne infrastrukture, se organizatorji zelo potrudijo in s svojo prijaznostjo in ustrežljivostjo nadomestijo tisto, kar je drugod na višjem nivoju. Hrvaška in slovenska stran je prizorišče simpozija spreminjala, Madžari pa podobno kot Gradišćanska ostajajo zvesti Kószegu, ki je bil prireditelj že sedemkrat, pa tudi Štajerci so z eno samo izjemo organizirali svoj simpozij vedno v Gradcu.

Tema letošnjega srečanje je bila »Zdravstvo v panonskem prostoru od 16. do 18. stoletja.« Ostali člani mednarodnega organizacijskega komiteja bi sicer raje videli, če bi se nadaljevala tematika prejšnjega,

vendar ima organizator po statutu pravico, da sam izbere temo. Zato pa se bo tematika iz lanskega leta nadaljevala leta 2007 v Kőszegu in bodo na sporedu družbene elite v 19. stoletju.

Uvodni referat o strukturah zgodnjenovoveškega zdravstva v panonskem prostoru je imela Sonja Horn, Gradiščanka, sicer pa direktorica inštituta za zgodovino medicine na Dunaju. Gert Polster je prikazal začetke zdravilišča Bad Tatzmannsdorf, János Varga iz Pécsa pa je govoril o epidemiji kuge na Ogrskem v 17. stol. in zaščiti pred njo. Lilla Krász iz Budimpešte je razpravljala o zdravnikih in zdravilcih ter pacientih na Ogrskem v 18. stol., Andrej Hozjan s Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru je predstavil možnosti za zdravstveno rehabilitacijo oficirjev Vojne krajine do konca 18. stol., Dragica Čeč je imela referat o razvoju zdravstva v slovenskem panonskem prostoru do leta 1770. Osiječan Bruno Atalić je govoril o kugi kot vzroku za institucionalizacijo zdravstva in za razvoj Osijeka v 18. stol. Elfriede Huber-Reismann iz Gradca je predstavila medicinsko oskrbo na Štajerskem v 18. stol., Monika Grass iz gradiščanskega Grosshöfleina pa je referirala o možnostih za zdravstveno rehabilitacijo skrbi za zdravje na Esterházijevih posestvih na severnem Gradiščanskem do 18. stol. Zelo zanimiv je bil referat Carlosa Watzka iz Gradca o oblikah zdravljenja psihičnih obolenj v zgodnjenovoveški Štajerski. Željko Dugac iz Zagreba pa je govoril o Jeanu Baptistu Lalangu kot prosvetljencu na področju izobraževanja na Hrvaškem. Žal sta odpadla referata Benedeka Varge iz Budimpešte, ki naj bi prikazal retorike o spolnem zdravstvu na Ogrskem od 16. do 19. stol. in pa Zite Déaky iz Gödöllöja, ki naj bi govorila o zdravstvenih razmerah na ogrskem podeželju v 18. stol.

Pokazalo se je, da je bila letošnja tema deležna manj odziva in zanimanja publike, bilo je manj diskusije kot običajno, kar je po svoje razumljivo, saj je to področje zgodovine manj raziskano, je zelo specifično in se z njim ukvarja manj zgodovinarjev kot pa z drugimi temami. Tudi diapozon referatov je bil zelo razpršen, ne samo v celoti gledano, pač pa tudi znotraj posameznih držav. Pokazalo se je, da je znanje angleščine med udeleženci manj razširjeno, kot bi bilo pričakovati in zato bo odslej konec ene največjih odlik nekdanjih modinskih srečanj: simultane prevajanja v štiri jezike, odslej tudi angleščine ne bo več. Stroški prevajanja so preveliki in nobena od držav prirediteljic jih ni pripravljena pokrivati. Odslej bo vsaj zaenkrat vse le v nemščini, tako referati kot tudi diskusija. Ker je pa prodor angleščine vse močnejši, najbrž ne bo dolgo, ko bo ta postala lingua franca tudi v Mogersdorfu.

Prireditelji so se letos še posebej potrudili in ob začetku simpozija pripravili zelo ilustrativno razstavo dokumentov in fotografij mogersdorfskih simpozijev od 1969 do 2006. Že običajna ekskurzija nas je letos vodila v okolico Mogersdorfa in v del naravnega parka Raab-Prség-Goričko, zadnji večer pa je popestril še koncert opernih arij pevcev in pevk dunajske Volksoper. Deželni arhiv Gradiščanske je v redakciji prizadevnega mag. Leonharda Pricklerja pripravil publikacijo o mogersdorfskih simpozijih od začetka 1969 do letošnjega, v kateri so predstavljeni vsi simpoziji s tematiko, krajem srečanja, naslovi referatov in opozorilom, kateri zbornik je izšel ter kdaj in kateri še ni. Na koncu je dodan tudi seznam referentov, ki kaže, da je bilo na dosedanjih 36 simpozijih 289 referentov, med njimi 52 slovenskih. Slovenski referenti so imeli 78 referatov, ker so nekateri nastopili večkrat, največkrat Vasilij Melik, ki je referiral kar šestkrat. Podatki te brošure kažejo, da ta simpozij, čeprav se ukvarja z geografsko omejenim področjem, kaže veliko vitalnost, 31 izdanih gradiv simpozijev pa priča, da je to geografsko področje zdaj že bistveno bolj raziskano, kot je bilo pred desetletji in da so prav vse države udeleženke nanj pošiljale svoje najprominentnejše predstavnike zgodovinske, umetnostnozgodovinske, literarne in kulturne stroke. To velja tudi za slovensko stran, če omenim le nekaj imen (Grafenauer, Vilfan, Melik, Žontar, Prunk, Simoniti, Štuh, Cvirm, Perovšek) in res bi bilo škoda, če bi se to sodelovanje zdaj končalo.

Franc Rozman